

Het is 3 april.

Dit is vandaag de dagelijkse podcast van De Standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Een week geleden stond Israël niet eens zover van een burgeroorlog.

De protesten tegen de controversiale justitiehervorming van premier Netanyahu waren massaal en vel.

Zelfs het huis van de premier werd bestormd.

Deze week kan de zaak nog verder uit de hand lopen.

Drukt Netanyahu zijn justitiehervorming door of bent hij in en wanneer keert de rust terug in Israël?

MUZIEK

Jorne de Kok, buitenlandcorrespondent.

Je bent eind vorige week naar Israël vertrokken.

Het wordt daar een interessante week.

Het zijn in Israël natuurlijk al heel interessante weken geweest.

Er is een grote crisis rond de regering.

Wat daar deze week bij komt, is dat ook in Jerusalem de spanningen hoogdreigen op te lopen tussen de Israëliërs en de Palestijnen.

Wel wat Israëliërs jongen.

Israelische Arabieren, Palestijnen binnen Israël.

Dus het is eigenlijk een crisis bovenop een crisis die wordt verwacht.

En waarom wordt die spanning nu nog hoger?

Is dat er iets te gebeuren?

Ja, dus wat er te gebeuren staat, is dat de hele focus weer op de bevaamde tempelberg in Jerusalem komt te liggen.

Dat is dat citadelplateau, waar ooit twee Joodse tempels stonden,

waar nu al sinds de zevende eeuw de Al-Aqsa Moskee staat.

Deze maand is het de islamitische vaste maand Ramadan en woensdag begint ook het Joodse besachfeest.

Dat is elk jaar eigenlijk een moment waar de hele regio een beetje bang op wacht.

Dat is of het dan hard geld claschen op en rond die tempelberg.

En nu nog een beetje meer, omdat je natuurlijk in Israël met die extreemrechtse regering zit, waar de grootste provocateurs, ministers zijn geworden.

En ja, de al grootste provocateur Itamar Benkivier is nu zelfs minister geworden die verantwoordelijk is voor de politie.

Dus het lijkt een perfecte storm die in de maak is.

Laten we eens even terug spoelen naar vorige week.

Die protesten die al een paar weken aan de gang waren, die kwamen tot een hoogtepunt.

Maandag lag het hele landplat en bijna iedereen stond op straat tegen de plannen van Netanyahu.

Ja, dat was eigenlijk een beetje onverwacht.

In de zin van de regering is eind december aangetreden, heeft onmiddellijk zeer controversiële maatregelen genomen,

heeft wetten aangekondigd, honderdduizenden Israëliërs gaan al elke week sinds januari op straat.

Maar plots had je vorige maandag dat onverwachte hoogtepunt, omdat de minister van Defensie, een serieuze man in die regering, die had eigenlijk in een toespraak afstand genomen van die

plannen van Netanyahu, van de premier.
Maar al is het niet zo, maar het is niet zo.
Wat gezegd, dan laten we toch maar eens kijken of dat begint compromie kunnen bereiken met de regering,
waarop Netanyahu hem de laan heeft uitgestuurd.
En dat heeft onmiddellijk, dat was vorige week zondagnacht.
Honderdduizenden israelis zondagnacht en dan de hele maandag op straat gedreven.
Het was hart tegen hart en Netanyahu heeft dan eigenlijk nog de hele dag zitten vergaderen met zijn regering
om te zien hoe dat hieruit zou komen en heeft uiteindelijk half links toegegeven.
Hij heeft een pauze van een maand aangekondigd en in tussen kan er met de oppositie worden onderhandeld over een compromie.
Of dat dat haalbaar is, dat geloven zeer weinig mensen.
Er is een rustpunt.
Er is een rustpunt en iedereen hoopt dat dat rustpunt nog even mag duren.
Maar dan zitten we dus net deze week, komt daar ineens dat moment in Jerusalem tussen dat een crisis van een heel andere orde is.
Maar te midden van de chaos in Israel, in het algemeen,
dreig je dus deze week ook nog eens met een serieuze chaos in Jerusalem te zitten.
Laten we eens kijken naar die plannen waar de minister van Defensie Gallant zo bezorgd over was.
Waar gaat het juist om?
Het gaat er concreet om dat de regering net een jaho,
die in coalitie is van net een jaho zelf, met zijn conservatieve partij de liquid,
dan extreemrechtse radicalen, de religieuze zielnistenleden en bioze kracht.
En dan met Uldra-Orthodoxen, erbij zeer religieuze joden,
weliswaar niet agressief of niet zo agressief als die orthodoxen religieuze zielnisten.
Zij willen eigenlijk een hele reekswetten invoeren waardoor het hoogrechtshof
zich eigenlijk niet meer echt kan moeien met wat de regering beslist.
Dus tegenstanders zeggen, ja, de scheiding der machten wordt ondergraven
omdat er geen rechterlijke macht, geen onafhankelijke rechterlijke macht meer is.
En de regering wil het ook zo organiseren dat de facto
zij alle nieuwe rechters benoemd in Israël.
Dat ze daar in elk geval een beslissende zegging krijgt.
Waarbij u dus alweer zit met het feit van
eigenlijk wordt een onafhankelijke rechterlijke macht
en Israël is nog altijd trots dat het zo genaamd
de enige democratie van het Midden-Oosten is.
Die rechterlijke macht wordt compleet onderschip gemaakt
aan een regeringscoalitie, welke dat ook is, die aan de macht is.
En op dit moment is dat natuurlijk niet extreemrechtse coalitie.
Wat daar problemaat is, ook nog aan is,
is het feit dat ben je minnet en ja, hoe de premier die staat
zelf nog altijd terecht, weegescorruptie tijdens een vorige Amsterdam.
Ik dan maar ben queerder de beruchte, nu minister van Nationale Veiligheid,

die heeft een lang strafblad, is onder meer veroordeeld voor racisme tegenover Palestijnen.

Een heleboel mensen in die regering heeft er een persoonlijk voordeel bij.

Moest er geen onafhankelijk hoogrechts of zijn, en rechters die luisteren naar de regering.

Dus het is allemaal die plotse justitiehervorming die er nu in elk tempo moet worden doorgejaagd, net van jou, wat vorige week eigenlijk landen.

Zo wil de dinsdag al beginnen stemmen in het parlement daarom, dat die vorige maandag, dat je ook met die uitbaarste inzatz van volkswoede.

Dus het is allemaal overhaast en er hangt een sterke geur van belangenvermenging rond en ja, zoiets ernstig als een complete herziening van het evenwicht tussen je democratische instelling, kan dat dan zomaar binnen een paar weken door een zeer verdachte coalitie worden goedgekeurd.

Dus dat is eigenlijk een beetje het spanningsveld.

Net aan jou zelf zegt daarover bij de toch wel beruchte talkshowhost Pierce Morgan het volgende.

Ja, Jor, hij ontkent dat hij justitie naar zijn hand wil zetten, maar het tegendeel lijkt waar, denk ik.

Wel het probleem met dat soort van uitspraken van net aan Jaahu is, ja, moest hij een onbesproken figuur zijn die op een gelof van belofte nu aan de macht zou zijn gekomen, dan zouden nog meer mensen misschien dat geloven.

Maar de man is 73, hij is al de langzittende premier van Israël in diverse schiften.

Hij was al de eerste keer premier in 1996.

Dus het probleem is dat heel veel Israëliërs zeer goed weten dat de man altijd het ene zegt en dan het andere doet.

Dus hij was vroeger altijd een grote communicator om het altijd zo beslist en duidelijk uit te leggen, maar ja, wie gelooft die man nog?

Dat is het probleem. Je zag het zelfde vorige week van de kant van de Amerikanen.

President Joe Biden, die net aan jou ook al meer dan 40 jaar persoonlijk kent, heeft een heel duidelijke waarschuwing aan Net aan Jaahu gericht in het openbaar voor de camera's van

Israël kan zo niet verder Net aan Jaahu moet hiervan afstappen.

Dus dat soort van interviews in het buitenland dan ook in het verre Londen waar Net aan Jaahu op dat moment op zit die trip was met zijn echtgenoten Sarah.

Hij zag dus hem door ook de Britse premier Sonak, maar die voelde zich duidelijk niet op zijn gemak daarbij.

Het hele plaatje klopt gewoon niet meer.

En als je dan weet dat hij er zelf persoonlijk belang bij heeft om die justitie nu zo genaamd te hervormen,

Net aan Jaahu heeft een enorm geloofwaardigheidsprobleem en dat krijgt hij niet meer opgelost, denk ik.

En heeft hij zich miskeken ergens? Want ja, als je half land op straat komt, dan begin je toch wel eens na te denken.

De indruk bestaat dat hij vorige week wel degelijk geschrokken is. Er waren dus al twee maanden

lang honderdduizenden Israelees elke zaterdagavond en soms ook donderdag op straat aan het komen enzo.

Maar die maandag met aan de staking erboven op het rommelt ook binnen het leger.

Leger reservisten, hooggetrainde piloten komen niet meer op dagen voor hun dienst uit protest tegen wat zij noemen van ja, een dictatuur die een wording is.

Dus het probleem was duidelijk plots te groot geworden en daarom dat hij dus naar die Antrim heeft moeten grijpen en een pauze heeft moeten aankondigen.

Maar zo het hele beeld van Net en Jaahu op dit moment is

hij moet die justitie hervorming nu goed gekeurd krijgen, anders is de kans misschien weg.

Het rommelt ook al binnen de regering, zoals dat ontslag van de minister van Defensie in Israël een belangrijke functie.

Dat maakte dat wel duidelijk dat er ook grommel is binnen de regering.

Dus het is zo'n beetje het nu of nooit. Hij heeft een meerdrijd in het parlement, maar dat is maar een kleine meerdrijd.

64 zetels op, 120.

Dus hij kan zich ook geen afvalligen permitteren.

Dus het is nu of nooit en daarom hij is gehaast, hij improviseert

en neemt voortdurend de vlucht vooruit omdat het enige alternatief is dat hij aftreed.

Maar hij geeft op geen enkel moment nog de indruk dat er een georganiseerde regie is, dat er een masterplan is.

Hij zal het improviseren, het moet gebeuren en het moet nu, want anders komt het er niet.

En wat blijft er dan voor, net aan jou ook zelf, over op zijn 73ste,

een oud-premier die erg onpopulair is geworden, een klare meerdrijd van de israeliërs, zeggen alle peilingen,

zijn nu tegen die justitiehervorming en al zeker een snelle, overhaaste justitiehervorming.

Als hij ermee stopt is een oud-premier die voort, het enige wat hem dan nog rest is en is zijn rechtszaak wegen zijn corruptie.

Dus hij heeft geen aantrekkelijke veruitzichten, dus hij improviseert en neemt de vlucht voorwaard.

Ja, maar het heeft er dan toch alles schijnaar dat het voor net aan jou niet goed zal aflopen?

Ja, dat zou je kunnen denken.

De grotere vraag is natuurlijk van, kan dit voor israel nog goed aflopen?

Er is een meerdrijd duidelijk nu tegen die regeringsplannen, maar ik was enkele dagen geleden ook op een pro-regeringsbetoging

en ten eerste voel je je daar als journalist niet veilig, ze houden niet van ons.

Ten tweede van, ja, er is natuurlijk, er zijn ook honderdduizenden israeliërs die wel achter die regering staan,

extreme rechts, haalde niet ongeloofelijk veel stemmen bij de vorige verkiezing in november, maar 10 procent.

Maar dat is een heel actieve en als het willen zeer agressieve massa die zij kunnen mobiliseren, daar heb ik er ook enkele van mogen zien.

In actie, dus die samenleving is erg verdeeld.

Het is een spannend moment, er hangt agressie in de lucht.

De politie kan het allemaal op dit moment nog wel polwerken lijkt het, maar er is duidelijk

ongerustheid over onderling geweld.

En bovenop dat alles gaan we dus deze week ook nog eens naar die Jerusalem situatie.

Vorige maand was er veel schrik voor een burgeroorlog. Je zag een paar van die extreme rechtse groepen.

Is die dreiging reëel?

Als je het van buitenaf bekijkt, dan denk je van ja, hoe zo een burgeroorlog in Israël, binnen Israël maken mensen zich daar zeer concreet zorgen over.

Er is een scheidingslijn, een groei tussen secularen Israëliërs en religieuze Israëliërs met dan een zeer radicale vleugel bij die laatste.

Politie waarschuwen voortdurend, van laat we niet naar een burgeroorlog gaan, dat wordt wordt gebracht, dat hangt hier in de lucht.

Dus het jaagt mensen angstaan.

Het meest concrete moment dat er echt wel geweld in de lucht ging, was dus ja, die bevaamde dolle maandag van vorige week.

Toen die honderdduizenden spontaan op de straat gingen staken enzovoort.

En extreme rechts duidelijk opriep om tegen te betogen en daar werd duidelijk geweld aangekondigd.

Zowel op sociale media als in hun whatsapp-groepen. Je werd opgeroepen om gewapend naar Jerusalem te trekken,

om die anarchisten, die betogende anarchisten in elkaar te slaan, de media te viseren.

Dat was zeker een spannend moment.

In Israël zitten zo'n beetje met de vraag van, ja, stel nu dat er echt onderling geweld komt.

Valt die geest dan nog terug in de fles te duwen?

Maandagavond laat zijn er wel degelijk van die extreemrechtse knoppelingen geweest.

Ook de bevaamde beruchte voetbalhoeligans van een voetbalploeg van Jerusalem.

Een hoeliganbender die zich La Familia noemt.

Die gewoon op straat zijn gedroefd en blind geweld hebben gepleegd tegen elke Palestijn die ze tegenkwamen.

Een jongen van zestien, een taxi chauffeur en dan ook journalisten van Israëlische tv-zenders.

Dus dat gewelddadig potentieel is er zeker. Ik heb het zelf voor gedonderdag.

Ja, liep ik botst tussen jongens in Zwarte Godis waarop La Familia stond.

In Tel Aviv, niet hun stad, Jerusalem is hun stad, die zijn er en die zijn mobiliseerbaar.

En die, ja, de Testosteron, we vloog in het rond.

Komt er een burgeroorlog? Nee, maar de angst zit wel diep.

En het heeft er soms al een beetje zo, dat is toch wel een schijn van.

Straks kijken we naar de kritiek vanuit Amerika, maar eerst gaan we even uit voor reclame.

Geniet van Pasen en Ramadan met het verrassend en divers assortiment van Albert Heijn.

En kijk zeker ook naar de tweede aflevering op de wereld in het klein.be.

Dat is het lekkere van Albert Heijn.

Jorgen, je zei het al, de Amerikaanse presidential Biden, die kent zijn steun ook niet toe aan Netanyahu.

Like many strong supporters in Israel, I'm very concerned. And I'm concerned that they get this straight.

Hopefully the prime minister will act in a way that he can try to work out some genuine compromise.

But that remains to be seen.

Dat moet toch pijn doen, voor hem.

Dat is natuurlijk erg vervelend voor Netanyahu, de Verenigde Staten zijn, zoals bekend, de grote bondgenoot van Israël.

Leven voor bijna 4 miljard dollar elk jaar aan militaire steunen.

Israelisch voelen zich erg verwandt met het grote Amerika.

En dan toergaans is de kritiek vanuit de Verenigde Staten zeer beperkt, zoals we weten.

Nu is dat duidelijk aan het veranderen.

Dat heeft te maken met het feit dat Amerikaanse Joodse organisaties zeer kritisch zijn voor deze huidige regering.

Dus dat zijn vooral democraten.

En dan heb je nu dus ook nog Biden als democrat, bovendien een democrat met een zeer lange internationale ervaring in het WDH.

En dus je merkt dat die opinies eigenlijk in de Verenigde Staten tegelijkertijd aan het kantelen zijn, Amerikaanse presidenten kunnen zich, of toch deze, kunnen zich duidelijk ook wat meer kritiek veroorloven op wat er in Israël gaande is, zonder dan meteen een electorale pandoering te krijgen.

Dus die Israelfactor in de Verenigde Staten is ook verswakt.

En dat merk je.

En daarbovenop zit je dus met Biden, die vanuit zijn internationale ervaring zegt.

Van ja, vriend, pp, net en jou, waarom praat je niet met die oppositie en waarom zoek je geen compromise?

Dus hij stelt geen onredelijke eisen, Biden.

Maar toch voert het zo'n beetje als van ja, ongeziene kritiek van een Amerikaanse president op een israelische premier.

Nu, Israël heeft de Verenigde Staten nodig, militaire, een heleboel van het wapentuig, hier komt uiteraard ook uit Verenigde Staten.

Voor net en jou zelf probeert voortdurend in het buitenland te zeggen van wij zijn degenen die bedreigd worden, want Iran is bezig aan een nucleairwapen en dan gaan zij ons plat gooien.

Net en jou is voortdurend te antronselen voor internationale steun tegen Iran.

En dan komt Ruzi met zijn grootste bondgenoot, die cruciaal is als hij effectief bescherming wil tegen Iran.

Komt dat natuurlijk erg ongelegen, dus dan zou je zeggen van ja, net en jou zou dan in de aand van de nationale veiligheid misschien beter zijn justitiehervorming even opbergen en de Verenigde Staten wat beter te vriend houden en Joe Biden.

Maar zo zit net en jou niet in elkaar.

Net en jou is ook eigenlijk de premier die altijd zo in Washington de indruk heeft gewekt dat de Verenigde Staten Israël nodig hebben en niet omgekeerd.

De enige arrogantie is de man niet vreemd.

Er is een befaamde quote van Bill Clinton overgeleverd.

Ik weet niet of dat die voor uitzending vatbaar is.

Maar Bill Clinton die na een gesprek met net en jou, zei van, who is the fucking superpower?

Net en jou gedroeg zich alsof de Amerikaanse president eigenlijk aan hem ondergeschikt was.

Onder Barack Obama werd over net en jou gesproken als de chicken shit.

[Transcript] DS Vandaag / Netanyahu is de regie over Israël volledig kwijt

Excuser voor het exclusieve taalgebruik. Maar dus je voelt, daar is al veel langer een spanning en de feit is net en jou staat nu zwak.

Joe Biden zit behoorlijk zelfs zeker in het Witte Huis, kent Israël door en door.

Staat niet bekend als een anti-zionist.

In tegendeel is altijd een enorme supporter geweest van Israël, maar het moet wel redelijk blijven.

Israël staat op dit moment ver van de redelijkheid.

Wat gaat er de komende weken gebeuren?

Efectief onderhandelingen, denk je, komt er rust terug of gaat die justitie hervorming gewoon door?

We gaan eerst moeten zien of er deze week geweld komt in Jerusalem en wat daar dan de mogelijke gevolgen van zijn.

Israël is extreem rechts, is duidelijk niet vies van geweld met de Palestijnen en dat is nog zacht uitgedrukt.

Dus we hopen daar waarschijnlijk zelfs enig politiek en elektraal gewin uit te slaan.

Dus we zien dat als een factor die de Israëliërs opnieuw kan verenigen.

Komt dat geweld er of net niet omdat iedereen weet dat het een spannend moment is, dat zullen we moeten afwachten.

En van daaruit gaat het dan weer verder naar, komt er iets van die onderhandelingen.

In het algemeen zijn de verwachtingen over die onderhandelingen erg laag gespannen.

En er zijn de twee andere scenario's, namelijk de regering duurt gewoon op het gaspedaal of de regering valt.

Worden die als meer waarschijnlijk beschouwd.

Ja, oké. Jorgen de Kok, dank je wel.

Huis je weer.

Dit was vandaag de dagelijks podcast van De Standaard. Bedankt voor het luisteren.

Volg ons op Spotify, Apple podcast of één der vele andere podcast platformen.

Van zijn gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren, maar ook de beste podcast tips terugvinden.

Alle credits van de podcast die je net hoorde, vind je op standaard.be, schijvenstreep podcast.

Reageren kan via podcastatstandaard.be.

Morgen zijn we opnieuw.